

Johtokunnan kertomus pankkivaltuustolle Finanssivalvonnan toiminnasta 2014

Sisällysluettelo

Johtokunta	2
Finanssivalvonnan ja Suomen Pankin välinen yhteistyö	3
Finanssivalvonnan strategia 2014–2016	4
Yhteenveto	5
Finanssimarkkinoiden tila	7
Vuoden 2014 tavoitteet ja niiden toteutuminen	8
Riskiperusteisesti kohdennettu valvonta ja sääntely sekä tehokas toiminta	8
Valvottavien vahva riskienkantokyky ja korkealaatuinen hallinto	11
Korkealuokkainen asiakkaan- ja sijoittajansuoja	13
Tuloksellinen valvoja- ja muu viranomaisyhteistyö	15
Pankkivaltuuston kertomus vuodesta 2013 ja sen johdosta tehdyt toimet	18
Talousvaliokunnan mietintö Ta/VM 12/2014 ja sen johdosta tehdyt toimet	20
Arvio valvonnan muutoksista ja valvontamaksuista vuonna 2015	21

Kun tekstissä ei ole mainittu vuosilukua, viitataan vuoteen 2014.

Pankkivaltuuston rooli Finanssivalvonnan valvonnassa

Pankkivaltuusto valvoo Finanssivalvonnan toiminnan yleistä tarkoituksenmukaisuutta ja tehokkuutta. Tarkoituksenmukaisuuden valvonnassa pankkivaltuusto arvioi, miten toiminnalle laissa säädetty tavoite on toteutunut. Toiminnan yleisen tehokkuuden valvonnassa pankkivaltuusto seuraa erityisesti henkilöstömäärän ja talousarvion yleistä kehitystä suhteessa tehtäviin sekä lainsäädännön tai markkinoiden kehityksestä johtuviin muutoksiin.

Johtokunnan kokoonpano vuonna 2014

puheenjohtaja **Pentti Hakkarainen**
Suomen Pankin johtokunnan varapuheenjohtaja

varapuheenjohtaja **Martti Hetemäki**
valtiosihteeri kansliapäällikkönä, valtiovarainministeriö

Outi Antila
ylijohtaja, sosiaali- ja terveysministeriö

Pirkko Juntti
varatuomari

Jaakko Tuomikoski
filosofian maisteri, SHV

Pentti Hakkaraisen varajäsenenä toimii osastopäällikkö **Kimmo Virolainen**. Martti Hetemäen varajäsenenä toimii yksi-
könpäällikkö, lainsäädäntöneuvos **Tuija Taos**. Outi Antilan varajäsenenä toimii ylimatemaatikko **Mikko Kuusela**.

Vuoden 2015 alusta johtokunnan jäseneksi nimitettiin toimitusjohtaja **Vesa Vihriälä**. Jaakko Tuomikosken toimikausi
johtokunnan jäsenenä päättyi joulukuussa.

Johtokunnan rooli

Finanssivalvonnan toimintaa ohjaa johtokunta. Johtokunta asettaa erityiset tavoitteet Finanssivalvonnan toiminnalle ja
päättää sen toimintalinjoista sekä ohjaa ja valvoo näiden tavoitteiden toteutumista ja toimintalinjojen noudattamista.
Lisäksi johtokunta mm. käsittelee Finanssivalvonnan vuotuisen talousarvion ja alistaa sen Suomen Pankin johtokunnan
vahvistettavaksi. Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 10 §:n mukaan Finanssivalvonnan johtokunta antaa
pankkivaltuustolle vähintään kerran vuodessa kertomuksen Finanssivalvonnan toiminnalle asetetuista tavoitteista ja
niiden toteutumisesta.

Finanssivalvonnan ja Suomen Pankin välinen yhteistyö

Finanssivalvonta toimii hallinnollisesti Suomen Pankin yhteydessä, mutta on itsenäinen päätöksenteossään. Finanssivalvonnalla ja Suomen Pankilla on keskeinen rooli rahoitusjärjestelmän vakauden valvonnassa ja ne toteuttavat näitä tehtäviään tiiviissä yhteistyössä.

Keskeisiä yhteistyön alueita ovat makrovakaussvalvonta, finanssimarkkinoiden tiedonkeruu ja seuranta, finanssisektorin yritysten toimintaympäristön riskien tunnistaminen, systeemiriskiarviot ja stressitestit sekä finanssijärjestelmän vakauden valvonnassa tarvittavien analyysimenetelmien kehittäminen. Finanssivalvonta hyödyntää Suomen Pankin tekemää analyysiä oman valvontatyönsä kohdistamisessa. Analyysitoiminnassa tehdään laajamittaista yhteistyötä, esimerkiksi yhteisessä pankkisektorin analyysiryhmässä.

Finanssivalvonnan strategia 2014–2016

Missio

Edistämme finanssimarkkinoiden vakautta ja luottamusta sekä asiakkaiden, sijoittajien ja vakuutettujen suojaa

Visio

Finanssivalvonta on arvostettu ja vaikutusvaltainen toimija eurooppalaisessa valvontajärjestelmässä

Strategiset tavoitteet

- Finanssimarkkinoiden vakautta ja luottamusta uhkaavien ongelmien tehokas ennalta ehkäiseminen
- Vahva asiantuntija eurooppalaisessa valvontajärjestelmässä
- Finanssivalvonnan toiminnan laatu eurooppalaista kärkitasoa, tehokkuus Pohjoismaiden parhaimmistoa
- Oikeasuhtainen ja tasapuolinen sääntely ja valvonta
- Finanssipalveluiden ja -tuotteiden tarjonta vastuullista Suomen finanssimarkkinoilla

Strategiset valinnat

Riskiperusteisesti kohdennettu valvonta ja sääntely sekä tehokas toiminta

- Mahdollistamme ajantasaisen analyysin avulla ennakoivat ja oikein kohdennetut valvontatoimenpiteet
- Korostamme tarkastusten ja valvontakäytien merkitystä valvontatyössä
- Edistämme finanssimarkkinoiden hyvien menettelytapojen vakiinnuttamista. Puutemme tiukasti havaittuihin väärinkäytöksiin ja laiminlyönteihin.
- Vahvistamme henkilöstön osaamista, tehostamme työprosesseja ja kannustamme arvojen mukaiseen toimintaan

Valvottavien vahva riskinkantokyky ja korkealaatuinen hallinto

- Painotamme valvonnassamme vakaan liiketoiminnan edellytysten turvaamista
- Edellytämme, että valvottavien hallitukset huolehtivat laadukkaan riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä
- Edellytämme, että vakavaraisuus- ja likviditeettipuskurit kattavat merkittävät riskit mukaan lukien riskimallien epävarmuustekijät
- Painotamme elpymis- ja kriisinratkaisusuunnitelmien toimivuutta
- Toteutamme tehokasta makrovakauserävalvontaa yhteistyössä Suomen Pankin kanssa

Korkealuokkainen asiakkaan- ja sijoittajansuoja

- Edellytämme, että palveluntarjoajien sisäisissä prosesseissa huomioidaan asiakkaan- ja sijoittajansuojan vaatimukset
- Edellytämme laadukasta sijoittajainformaatiota ja sitä edistäviä raportointiprosesseja
- Lisäämme pörssi pankkäynnin valvonnan kattavuutta eurooppalaisella yhteistyöllä
- Parannamme edelleen asiakasvalistustamme

Tuloksellinen valvoja- ja muu viranomaisyhteistyö

- Vaikutamme EU-tason sääntely- ja valvontatyössä Suomen finanssimarkkinoiden kannalta keskeisiin asioihin
- Edistämme parhaiden valvontakäytänteiden käyttöönottoa EU:ssa
- Edistämme uskottavaa ja tehokasta valvontaa yhteisessä valvontamekanismissa sekä yhdenmukaista valvontaa Pohjoismaissa
- Hyödynnämme viranomaisyhteistyötä valvontajärjestelmiemme kehittämisessä

Finanssivalvonnan toiminnan tavoitteena on finanssimarkkinoiden vakauden edellyttämä luotto-, vakuutus- ja eläkelaitosten ja muiden valvottavien vakaa toiminta, vakuutettujen etujen turvaaminen sekä yleinen luottamus finanssimarkkinoiden toimintaan. (Laki Finanssivalvonnasta 1 §)

Taloustilanteen ja sääntelyuudistusten vaikutukset valvontaan

Talouden heikko tila ja vaisuina jatkuvat tulevaisuuden näkymät asettivat erityisiä vaatimuksia finanssisektorin valvonnalle. Valvottavien taloudellisen tilanteen jatkuvan analyysin ja riskeihin ennakoivasti tarttuvan valvontatyön merkitys korostui.

Myös rahoitus- ja vakuutussektorin mittavat sääntelyuudistukset muuttivat valvontatyön painopisteitä. Ne ovat lisänneet valvontatehtäviä ja tehneet työstä aiempaa haastavampaa. Rahoitussektorin valvonnassa mukautettiin Euroopan keskuspankin (EKP) pankkivalvontaan, toteutettiin vakavaraisuussääntelyn uudistus ja varauduttiin makrovakausvalvontaan. Vakuutussektorin valvonnassa valmistauduttiin uuteen vakavaraisuussääntelyyn (Solvenssi II).

Heikko toimintaympäristö korosti työeläkesektorin sijoitustoiminnan riskienhallinnan ja sen valvonnan merkitystä. Lisäksi epäsuotuisan taloudellisen tilanteen vaikutukset sijoittajainformaation sisältöön olivat valvonnan kohdealueena varsinkin listayhtiöiden osalta. Asiakkaan- ja sijoittajansuojan valvontaa kohdennettiin myös uusiin markkinatoimijoihin (mm. vaihtoehtorahastot) ja toimintamalleihin (mm. joukkorahoitus).

Pankkivalvonta EKP:n ohjaukseen

Suuri muutos pankkivalvonnassa tapahtui marraskuun alussa, kun EKP:n suoraan valvontaan kuuluvien pankkien valvontavastuu siirtyi EKP:lle. Finanssivalvonnan pankkivalvonnan prosesseja mukautettiin EKP:n prosessien mukaisiksi. Merkittävien pankkien valvontaa tehdään EKP:n johdolla, mutta jatkossakin yli 75 % merkittävien pankkien käytännön valvontatyöstä tehdään Finanssivalvonnassa.

EKP:n valvontavastuun alkua edeltänyt pankkien taseiden kattava arvio toteutettiin Finanssivalvonnan osalta kustannustehokkaasti ja laadukkaasti EKP:n vaatimukset täyttäen. Kattavan arvion tekemisessä käytettiin Finanssivalvonnan omia resursseja ja ammattitaitoa. Tällä varmistettiin se, että hankkeessa kertynyt arvokas osaaminen saatiin Finanssivalvonnan omaan organisaatioon.

Finanssivalvonnan strategiset tavoitteet saavutettiin pääosin suunnitellusti

Finanssivalvonta saavutti strategiset tavoitteensa finanssisektorin vakauden ja asiakkaan- ja sijoittajansuojan valvonnassa. Toimintaa kehitettiin jatkuvasti ja organisatioudistuksen avulla parannettiin sisäistä tehokkuutta.

Joidenkin strategisten mittareiden tavoitteista jäätin kuitenkin osittain. Lisäksi pankkien sisäisten mallien arviointityössä käsittelyajat pitenevät ja vakavaraisuusraportoinnin (COREP) toteutus viivästyi. Osaltaan tähän vaikutti EKP:n kattavaan arvioon panostaminen.

Välineet makrovakausvalvontaan

Vuoden 2015 alusta tuli voimaan merkittävä sääntelyuudistus, jonka myötä Finanssivalvonnan johtokunta sai valtuudet kiristää pankkien pääomavaatimuksia makrovakauden varmistamiseksi. Uuden sääntelyn taustalla ovat finanssikriisin opetukset. Makrovakausvälineiden käyttöä koskevat päätökset valmistellaan yhteistyössä Suomen Pankin ja valtionvarainministeriön kanssa. Makrovakausvalvonnan käynnistymiseen tähtäävät valmistelut etenivät suunnitellusti.

Yhteistyön ja vaikuttamisen merkitys kasvoi

Finanssivalvonta vaikutti useiden kansallisten lainsäädäntöhankkeiden valmisteluun yhteistyössä ministeriöiden kanssa. Näistä keskeisimpiä olivat luottolaitoslain ja vakuutusyhtiölain kokonaisuudistukset sekä työeläkelaitosten vakavaraisuutta ja hallintojärjestelmiä koskevat lakiesitykset. Finanssivalvonta osallistui EU:n finanssivalvontaviranomaisissa Suomen finanssisektorin kannalta merkittävien sääntelyhankkeiden valmistelutyöhön.

Pohjoismaista valvontayhteistyötä jatkettiin yhteistarkastuksilla ja sisäisten mallien arvioinnissa. Pohjoismaista yhteistyötä hyödynnettiin myös vakuutussektorin Solvenssi II -valmistelussa ja markkinavalvonnan sääntelyn sisältökysymyksissä, mikä edisti yhdenmukaisten tulkintojen ja toimintatapojen muodostumista Pohjoismaiden välillä.

Sidosryhmätutkimuksen mukaan vaatimukset Finanssivalvontaa kohtaan ovat kasvaneet kolmen viimeisen vuoden aikana. Sidosryhmien tyytyväisyys säilyi kuitenkin hyvällä tasolla. Vakuutussektorin esittämä kritiikki, joka koski Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelman valmistelua ja yhteydenpitoa valvottavien kanssa, otettiin huomioon lisäämällä määräys- ja ohjekokoelman sektori-kohtaisuutta ja tiivistämällä vakuutussektorin valvontaa.

Finanssimarkkinoiden edustajien näkemys toiminnasta

Finanssivalvonnan toiminnan kustannustehokkuutta ja tuloksellisuutta tukee säännöllinen finanssimarkkinoilla toimivien tahojen kuulemiskäytäntö. Vuotuinen kuuleminen järjestettiin huhtikuussa.

Kuulemistilaisuudessa finanssimarkkinoiden edustajat totesivat mm. Finanssivalvonnan ja valvottavien yhteistyön ja tiedonkulun olleen toimivaa. Finanssivalvontaa pidettiin asiantuntevana, luotettavana ja ennakoivasti toimivana. Edustajien mielestä työeläkevakuutusalan erityispiirteet on otettu hyvin huomioon ja Finanssivalvonta on toiminut hyvin mm. arvopaperimarkkinalainsäädännön uudistuksen valmistelussa.

Edustajat toivoivat, että Finanssivalvonta edelleen säilyy kustannustehokkaana. Edustajat olivat kuitenkin huolissaan mahdollisesta valvontamaksujen kasvusta. Lisäksi Finanssivalvonnan toivottiin panostavan neuvonta- ja koulutusrooliinsa sekä ottavan valvottavat mahdollisimman aikaisessa vaiheessa mukaan asioiden valmisteluun. Sääntelyhankkeissa nähtiin tärkeäksi kokonaiskuvan säilyttäminen sekä kansallisten intressien muistaminen.

Finanssimarkkinoiden tila

Taantuman sävyttämä toimintaympäristö

Talous kasvoi hyvin hitaasti ja työttömyys säilyi korkealla tasolla lähes kaikissa EU-maissa. Suomessa taantuma jatkui ja työttömyys lisääntyi. Standard & Poor's alensi Suomen valtion luottoluokitusta, mutta tämä ei kuitenkaan nostanut valtion tai pankkien rahoituksen hintaa.

Halventunut öljy ja vaisu talous alensivat euroalueen inflaatiota, joka painui vuoden lopussa negatiiviseksi. Korkotaso jatkoi madaltumistaan. EKP aloitti uudet kohdennetut ja pidempiaikaiset avomarkkinaoperaatiot taroituksenaan parantaa rahapolitiikan välittymistä reaali-talouteen.

Osakekurssit nousivat rahapolitiikan tukemina monissa maissa, joskin vuoden jälkipuoliskolla kehitys oli paljon alkuvuotta epävakaampi. Syinä olivat mm. markkinaodotusten nopeat muutokset, Venäjän ja Ukrainan konflikti sekä maailmanlaajusten näkymien heikentyminen syksyllä. Yhdysvaltain keskuspankki lopetti arvopapereiden osto-ohjelmansa, kun näki talouskasvun voimistuneen.

Etelä-Euroopan maiden talouksien tila vakiintui, mutta Kreikan valtion kyky ja halu hoitaa velkasitoumuksistaan nousi loppuvuonna uudelleen huolenaiheeksi. Valtionlainojen korot alenivat yleisesti, mutta Kreikan kohdalla ne nousivat uudelleen tasolle, joilla maa ei voi hoitaa rahoitustaan markkinaehtoisesti.

Luottosuhdanne oli vaimea

Luottokannan kasvuvauhti oli aiempia vuosia hitaampaa ja esimerkiksi kotitalouksien asuntolainakanta kasvoi vain 1,7 prosenttia vuoden 2014 aikana.

Kotitalouksien velkaantuminen kasvoi, tosin hitaasti. Kotitalouksien korkorasite on toistaiseksi pysynyt pieninä lainojen vaihtuvakorkoisuuden ja matalien viitekorkojen vuoksi. Koko kansantalouden ulkoinen tasapaino vaihtotaseella mitaten koheni hieman, mikä makrovakauden näkökulmasta on positiivista.

Asuntojen hinnat laskivat sekä nimellisesti että reaalisesti. Asuntojen hintojen maltillinen lasku on ollut yhdenmu-kaista vaimentuneen luotonkysynnän kanssa. Hinnat laskivat sekä pääkaupunkiseudulla että muualla maassa.

Suomen finanssisektorin vakavaraisuus pysyi hyvänä

Pankkisektorin kannattavuus parani hieman, sillä pankit kehittivät liiketoimintamallejaan ja karsivat kulujaan vai-

sun taloustilanteen vuoksi. Suomalaispankkien varainhankinta toimi hyvin ja matala korkotaso alensi sen kustannuksia. Luotonanto kasvoi lievästi, tosin kasvuvauhti hiipui. Rahoituskate parani, mikä oli pitkälti edullisemmän varainhankinnan ansiota. Parantunut rahoituskate yhdessä palkkiotuottojen kasvun kanssa kompensoi kulujen kasvua ja kaupankäynnin pienentyneitä tuottoja. Vakavaraisuus säilyi vahvana, sillä pankkisektorin toiminta oli voitollista ja arvonalentumistappiot alhaisia.

Epävakaasta taloustilanteesta huolimatta vakuutus- ja työeläkesektorin vakavaraisuuspuskurit kasvoivat euro-määräisesti ja sijoitustoiminnan tuotot kasvoivat työeläkesektoria lukuun ottamatta. Riskiperusteinen vakavaraisuus säilyi hyvällä tasolla. Myönteistä oli myös vahinko- ja henkivakuutussektorin maksutulon kasvu yleistä talouskehitystä nopeammin.

Vakuutus- ja eläkesektorin sijoitusallokaatio pysyi pitkälti ennallaan. Vakuutussektorilla sijoitusriskejä ei juurikaan lisätty, vaikka poikkeuksellisen matala korkotaso on pienentänyt korkotuottoja erityisesti vähäriskisissä sijoituksissa. Eläkesektorin toimijoiden riskitaso sen sijaan kasvoi tasaisesti. Finanssimarkkinan keskeisiksi teemoiksi nousseet Venäjä ja öljyn hinnanlasku eivät juurikaan vaikuttaneet vakuutussektorin sijoitustoimintaan, koska altistumat näihin olivat pieniä. Kolmas keskeinen teema eli dollarin vahvistuminen sen sijaan paransi tuottoja, koska yhtiöt ovat jättäneet osan dollaririskistään suojaamatta.

Säästö- ja sijoitustuotteissa kasvua

Yleisön talletukset kasvoivat hieman edellisvuodesta (2 %) ja joulukuun lopussa talletuksia oli yhteensä 145 miljardia euroa. Kotitalouksien osalta talletusten kanta supistui, mutta yritystalletukset olivat kasvussa.

Rahastoyhtiöiden hallinnoimat rahastopääomat samoin kuin nettorahastomerkinnot jatkoivat kasvuaan. Rahastopääomissa ylitettiin toisen vuosineljänneksen aikana 80 miljardin euron raja ja joulukuun lopussa rahastopääomia oli yhteensä 86,1 miljardia euroa eli vuosikasvua oli 14,3 %.

Henkivakuutussäästöt kasvoivat vuoden aikana tasaisesti ja vakuutussäästöt ylittivät kesäkuun lopussa 40 miljardia euroa. Vakuutussäästöt olivat joulukuun lopussa lähes 43 miljardia euroa, mikä oli 12 % enemmän kuin edellisvuoden lopussa. Eniten kasvoivat sijoitussidonnaisten kapitalisaatiosopimusten vakuutussäästöt. Edellisen vuoden loppuun verrattuna kasvu oli noin 40 %.

Vuoden 2014 tavoitteet ja niiden toteutuminen

Riskiperusteisesti kohdennettu valvonta ja sääntely sekä tehokas toiminta

Finanssivalvonnan valvontatyötä ohjataan riskiperusteisesti analyysiryhmien säännöllisten vuosiraporttien pohjalta. Analyysin tueksi otettiin käyttöön uusi riskianalyysoijärjestelmä. Entistä riskiperusteisempaan toimintaan tähtää myös rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävien pankkitoimijoiden määrittely. Merkittävyyden periaatteita valmisteltiin, jotta päätökset voidaan tehdä alkuvuonna 2015.

Tiedonkeruujärjestelmien kehittämisen ja tiedonkeruiden kannalta vuosi oli poikkeuksellisen vaativa, koska EU-tason valvontatiedonkeruita uudistettiin laajasti ja samaan aikaan tehtiin uusia tiedonkeruita EKP:n pankkivalvonnan tarpeisiin. Osa tiedonkeruuhankkeista saatiin toteutettua suunnitellusti, mutta vakavaraisuusraportoinnin (COREP) toteutuksessa myöhästyttiin selvästi. Viivästykset COREP-raportointiprojektissa heijastuivat myös vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen (AIFM) raportoinnin tiedonkeruusovelluksen kehittämiseen.

Makrovakauserävalvonnan valmistelutyöt etenivät, analyysiraportin rakennetta viimeisteltiin ja päätöksentekoprosessia testattiin yhdessä Suomen Pankin ja valtiovarainministeriön (VM) kanssa. Työeläkesektorin poikkeuksellisten olosuhteiden tunnistamiseksi vahvistettiin toimiva prosessi ja analyysin mittariarvot.

Organisaatiomuutoksella tiivistettiin markkina- ja menettelytapavalvontaa sekä vakuutussektorin valvontaa keskittämällä riskialueiden valvontaa valvontatoimistoihin. Muutoksella pyrittiin kohdentamaan resursseja entistä tehokkaammin sekä selventämään tehtävien ja vastuiden jakoa.

Kattava analyysityö riskiperusteisen valvonnan pohjana

Analyysiryhmät tuottivat neljännesvuosittain sisäiset valvontaraportit valvottavasektoreittain. Valvottavien eri riskialueiden kehitystä valvottiin kynnysarvomenetelmällä. Vuoden aikana käyttöön otettu riskianalyysoijärjestelmä (RiskiNxt) parantaa analyysiä entisestään.

Finanssivalvonta julkaisi kaksi laajaa ja kaksi suppeampaa arviota valvottavien taloudellisesta tilasta sekä neljä Markkinat-tiedotetta, joissa tiedotettiin myös Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA) ajankohtaisista sääntelyhankkeista ja valvontahavainnoista. Lisäksi julkaistiin vuotuiset selvitykset lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta (2002–2013) ja henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta (2012) sekä tilastojulkaisu työttömyyskassoista (2013) ja raportti IFRS-valvonnasta (2013).

Finanssivalvonta osallistui Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) työhön rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävien toimijoiden (Other Systemically Important Institutions, O-SII) määrittelyn luomiseksi. Ohjeistus valmistui joulukuussa. Finanssivalvonta valmisteli omaa kansallisesti

merkittävien toimijoiden tunnistamiskehikkoa ja lisäpääomavaatimuksen määrittämisen periaatteita EBA:n ohjeistuksen pohjalta. Työ valmistuu alkuvuodesta 2015.

Finanssivalvonta informoi säännöllisesti Finanssialan Keskusliittoa EU-finanssivalvontaviranomaisten ajankohtaisista asiakkaan- ja sijoittajansuoja- ja vakavaraisuussääntelyhankkeista. Samoin sosiaali- ja terveysministeriön (STM) ja valtiovarainministeriön (VM) kanssa järjestettiin säännöllisiä tapaamisia. Finanssivalvonta esitteli ESMA:n ajankohtaisia asioita listayhtiöiden edustajille ja muille sidosryhmille. Vakuutussektorille järjestettiin edelleen Solvenssi II -valvottavatilaisuuksia. Lisäksi Finanssivalvonta osallistui toimialan järjestämään koulutukseen luennoitsijana, esimerkiksi työeläkevakuuttajat Telan hallintokoulutukseen ja Eläkesäätiöyhdistyksen järjestämään koulutukseen.

Finanssivalvonta osallistui Financial Action Task Force on Money Laundering (FATF) -ryhmän edellyttämään, rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevan kansallisen riskiarvion laatimiseen yhdessä muiden viranomaisten kanssa. Työtä jatketaan keväällä 2015.

Poikkeuksellisen vaativa vuosi raportointi-järjestelmien kehittämisessä

Euroopan valvontaviranomaisten lisäksi myös EKP pankkivalvojan roolissaan toteutti tiedonkeruitaan euro-alueen yhteistä pankkivalvontaa varten. Tämä lisäsi Finanssivalvonnassa vireillä olleiden tiedonkeruuhankkeiden määrää. Mittavat tiedonkeruut ja tiedon analysointi korostuvat valvonnassa entisestään.

Taloudellisen informaation (FINREP) raportointihankkeen toteutus sujui suunnitelmien mukaisesti, mutta vakavaraisuusraportointiuudistus (COREP) viivästyi oleellisesti. Viivästyminen vaikuttivat mm. tekniset seikat ja asian- tunteijaresurssien kohdistaminen muihin hankkeisiin. Viivästykset vakavaraisuusraportoinnissa heijastuivat myös vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen AIFM-raportoinnin tiedonkeruusovelluksen kehittämiseen eikä valmista tiedonkeruusovellusta saatu julkaistua.

Kaupankäynnin signaali- ja analyysityökalun kehittämistä jatkettiin selvittämällä yhteistyömahdollisuuksia järjestelmän hankinnassa muiden valvontaviranomaisten kanssa.

Solvenssi II -välivaiheen raportointiprojekti käynnistettiin syksyllä ja sen on tarkoitus valmistua maaliskuussa 2015. Projektissa uudistetaan henki- ja vahinkovakuutusyhtiöiden vakavaraisuusraportointi vastaamaan EU-sääntelyä.

Finanssivalvonta toimi koordinoivana viranomaisena kansainvälisen yhteisötunnuksen (LEI) käyttöönotossa. Patentti- ja rekisterihallitus aloitti tunnusten jakamisen tammikuussa yhtenä ensimmäisistä maailmassa. Tunnus otetaan asteittain käyttöön suuressa osassa finanssisektorin viranomaisraportointia.

Makrovakausvalvonnan valmistelu eteni suunnitellusti

Makrovakausvalvontaa koskevat valmistelut etenivät Finanssivalvonnan ja Suomen Pankin yhteistyönä. Analyysiraportin rakenne viimeisteltiin ja päätöksentekoprosessi testattiin loppuvuodesta yhteistyössä Suomen Pankin ja VM:n kanssa. Finanssivalvonnan johtokunta tekee maaliskuussa 2015 ensimmäisen päätöksen makrovakausvälineiden käytöstä. Tavoitteena on saattaa makrovakausvalvonta osaksi valvontatyön kokonaisuutta vuoden 2015 alusta lähtien.

Jos finanssimarkkinoilla ilmenneiden poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi eläkelaitosten keskimääräinen vakavaraisuus on laskenut merkittävästi tai uhkaa nopeasti ja merkittävästi laskea, Finanssivalvonnan tulee viipymättä tehdä ilmoitus STM:lle. Tämän tehtävän täyttämiseksi kehitettiin ja otettiin käyttöön toimintatavat työeläkesektorin vakavaraisuuden ja finanssimarkkinoiden kehityk-

sen kokonaisarviointia varten. Valittujen mittariarvojen avulla analysoidaan neljännesvuosittain työeläkesektorin vakavaraisuuden ja finanssimarkkinoiden kehitystä sekä tulevaisuuden näkymiä ja muodostetaan kokonaisarvio.

Hallinnollisia sanktioita käsitellyssä aiempaa useampia

Edellisvuoteen verrattuna Finanssivalvonta käsiteli aiempaa useampia tapauksia. Annettujen hallinnollisten seuraamusten ja tehtyjen tutkintapyyntöjen määrässä ei kuitenkaan tapahtunut muutosta. Käsitellyt tapaukset sisälsivät monia uusia linjauks- ja tulkintakysymyksiä ja esimerkiksi seuraamusmaksun mitoitettamisen periaatteet tulivat ensi kertaa sovellettaviksi. Hallinnollisten sanktioiden käsittelyaika ylitti pääsääntöisesti 15 viikon sisäisesti sovitun enimmäiskäsittelyajan. Hallinnollisia seuraamuksia määrättiin viisi, joista kaksi rikemaksua, kaksi julkista varoitusta ja yksi seuraamusmaksu. Tutkintapyyntöjä poliisille tehtiin kolme.

Organisaatiomuutos tiivisti valvontaa

Organisaatiomuutos toteutettiin johdon ja henkilöstön tiiviissä vuorovaikutuksessa hyödyntäen ilmapiiritutkimuksen tuloksia. Markkina- ja menettelytapavalvonnan osastojen ja toimistojen yhdistäminen tiivisti ennen kaikkea sijoitustuotteiden ja niiden tarjoamisessa käytettyjen menettelytapojen valvontaa. Vakuutussektorin valvontatoimistojen jako kahteen toimistoon (Vahinko- ja henkivakuutusyhtiöt ja Työeläkelaitokset) sekä keskeisten riskialueiden valvonnan keskittäminen näihin toimistoihin mahdollistaa Solvenssi II -sääntelyn edellyttämän kokonaisvaltaisemman riskien ja vakavaraisuuden valvonnan. Pankkisektorin osalta muutostarpeita arvioidaan, kun saadaan riittävästi kokemusta valvontayhteistyöstä EKP:n kanssa.

Toimintaa tehostettiin systemaattisesti

Useita prosesseja käytiin läpi, arvioitiin ja tehostettiin omaksutun Lean-menetelmän mukaisia oppeja hyödyntäen. Konkreettiset tehostamistoimet näkyivät mm. toimintakertomuksen toteutuksessa, työaikaseurannan sekä valvonta- ja toimenpidemaksuprosessin uudistuksessa ja myös AIFM-toimilupien ja -rekisteröintien käsitelyssä. Finanssivalvonnan valmiuksia valvottavien kriisitilanteiden varalta kehitettiin uudistamalla kriisinhallintasuunnitelma.

Finanssivalvonnan toteutuneet kokonaiskustannukset ja henkilömäärä pysyivät hyväksytyyn kehityksen puitteissa.

Ilmapiiri- ja sidosryhmätutkimuksista tärkeää tietoa toiminnan kehittämiseen

Ilmapiiritutkimuksen tulosten mukaan tiedonkulku organisaation sisällä, esimiestyö sekä kehittyminen ja vaiku-

tusmahdollisuudet työn sisältöön näyttivät kehittyneen positiiviseen suuntaan. Kehitystarpeita todettiin olevan tasapuoliseen työnjakoon, vastuualueiden selkeyteen ja työmäärään vaikuttamisen osalta. Tuloksia käytiin läpi eri organisaatiotasolla ja niiden pohjalta laadittujen toimenpidesuunnitelmien toteutus etenee.

Kevätkaudella toteutetun sidosryhmätutkimuksen mukaan odotukset Finanssivalvontaa kohtaan ovat kasvaneet viimeisten kolmen vuoden aikana. Vaikka tyytyväisyys Finanssivalvonnan toimintaan oli säilynyt hyvällä tasolla, etenkin vakuutussektori suhtautui kriittisesti määräysten ja ohjeiden valmisteluun.

Valvottavien vahva riskienkantokyky ja korkealaatuinen hallinto

Finanssivalvonta toteutti EKP:n suoraan valvontaan siirtyneiden kolmen pankin kattavaan arvioon kuuluneen taseiden laatuarvion (Asset Quality Review, AQR) EKP:n tiukkojen laatukriteereiden mukaan annetussa aikataulussa ja kustannustehokkaasti. Kohteena olleiden suomalaispankkien vakavaraisuus ylitti selvästi arviossa asetetut vakavaraisuusrajat.

Tämä EKP-työ rajoitti kuitenkin Finanssivalvonnan tekemät muut pankkisektorin tarkastukset minimiin erityisesti luottoriskien osalta ja viivästytti myös pankkien sisäisten mallien hakemusten käsittelyä. Sen sijaan muiden valvottavasektorien tarkastusten intensiteetti säilyi aiemmalla tasolla. Luotettavan hallinnon yleistarkastukset ja vakuutussektorin uuden sääntelyn noudattamiseen painottuneet tarkastukset tuottivat tärkeitä havaintoja mm. valvottavien valmiudesta täyttää uuden sääntelyn vaatimukset.

Finanssivalvonta toteutti eurooppalaisten valvontaviranomaisten ohjeistamat stressitestit pankki- ja vakuutussektoreille. Stressitestien kattavuutta Suomen finanssisektorilla parannettiin täydentämällä eurooppalaisia testejä kansallisilla stressitesteillä, joissa olivat mukana myös työeläkevakuutusyhtiöt. Tulokset osoittivat, että Solvenssi II -sääntelyn vaatimukset edellyttävät joiltakin valvottavilta vielä erityisiä toimia.

Pankkien taseiden kattava arviointi rajoitti pankkisektorin muuta tarkastustoimintaa

Finanssivalvonta toteutti EKP:n suoraan valvontaan siirtyneiden pankkien kattavaan arvioon kuuluneen taseiden laatuarvion EKP:n tiukkojen laatukriteereiden mukaisesti annetussa aikataulussa. Finanssivalvonnan strateginen valinta käyttää mahdollisimman paljon omia ja Suomen Pankin resursseja poikkesi muiden euroalueen pankkivalvojien toteutuksen valtavirrasta, joka nojautui pitkälti ulkopuolisten konsulttiresurssien ostamiseen. Finanssivalvonnan valitsema toteutustapa oli projektin laadukkaan ja tehokkaan läpiviennin kannalta myös taloudellisesti edullisin vaihtoehto. Valitulla toteutustavalla pidettiin projektin kautta tullut riskienvalvonnan ja projektityöskentelyn osaaminen omassa organisaatiossa, saatiin arvokasta tietoa EKP:n toimintatavoista sekä toteutettiin käytännön yhteistyötä Suomen Pankin kanssa. Toteutus edellytti Finanssivalvonnan ja Suomen Pankin henkilöstöltä joustavuutta ja venymistä uusien tehtävien ja tiukkojen aikataulujen paineissa.

AQR-projektin priorisointi viivästytti muita hankkeita. Erityisesti tämä näkyi COREP-raportoinnin toteutuksessa ja vakavaraisuuslaskennan sisäisten mallien lupahakemusten käsittelyajoissa. Myös sisäisten mallien hakemusmateriaalin puutteet hidastivat lupahakemusten käsittelyä.

Stressitesteillä testattiin riskinkantokykyä heikossa taloustilanteessa

Taseiden laatuarvion lisäksi EKP:n kattavaan arvioon sisältyi pankkien stressitesti. Kaikkien kolmen kattavan arvion kohteena olleen suomalaispankin vakavaraisuus ylitti selvästi arviossa asetetut vakavaraisuusrajat. Heikon talouskehityksen skenaariossa suomalaispankkien ydinvakavaraisuus säilyi korkeammalla tasolla kuin arvioitujen pankkien keskimäärin johtuen vakavaraisuuden hyvästä

lähtötasosta. Vastaava stressitesti tehtiin kansallisesti myös muille suomalaisille pankeille. Myös näiden pankkien vakavaraisuus säilyi stressiskenaariossa hyvänä.

Henki- ja vahinkovakuutusyhtiöiden stressitestit tehtiin Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen (EIOPA) ohjeistuksen mukaisesti. Testattavien yhtiöiden joukkoa laajennettiin kansallisesti EIOPAn vaatimaa laajemmaksi. Stressitesteissä sovellettiin tulevaa vakavaraisuussääntelyä (Solvenssi II). Tulokset näyttivät, että yhtiöiden valmistautuminen vuoden 2016 alusta voimaan tulevaan uuteen sääntelyyn on vielä kesken. Solvenssi II -valmiuden varmistaminen on yksi vakuutussektorin vuoden 2015 painopistealueista.

Finanssivalvonta teki työeläkevakuutusyhtiöille kansalliset stressitestit. Kokonaisuutena tarkasteltuna yhtiöt ylittivät stressiskenaariossa vakavaraisuusvaatimukset.

Vakuutussektorin tarkastuksissa päähuomio Solvenssi II -valmiuksissa

Vakuutussektorin tarkastuksia suunnattiin myös vahinko- ja henkivakuutusyhtiöiden Solvenssi II -valmiuksiin ja Solvenssi II:n mukaisen markkinaehtoisen vastuuvelan laskentaan. Vastuuvelan tarkastukset osoittivat, että Solvenssi II -laskentajärjestelmät ja dokumentaatio ovat vielä keskeneräisiä ja että henkilöriskit ovat merkittäviä. Työeläkesektorin tarkastukset kohdistuivat erityisesti vakavaraisuuteen, luotettavaan hallintoon sekä työeläkevarojen käyttöön.

Kaikille vahinko- ja henkivakuutusyhtiöille tehtiin myös kysely hallintojärjestelmästä ja raportointivalmiuksista. Tehdyillä tarkastuksilla ja toteutetulla kyselyllä saatiin arvokasta tietoa valmistelujen vaiheesta eri yhtiöissä ja tunnistettiin osa-alueita, joiden edistymiseen kiinnitetään vakuutusyhtiöiden valvonnassa erityistä huomiota.

Finanssivalvonta järjesti valvottaville kaksi Solvenssi II -tilaisuutta, joissa oli yhteensä yli 80 osallistujaa. Lisäksi järjestettiin valvottavatilaisuus luottolaitosdirektiivin (CRD IV) sääntelyyn liittyvästä raportoinnista. Tähän tilaisuuteen osallistui yli 70 henkilöä.

40 riskienhallinnan ja hallinnon tarkastusta

Vuonna 2013 aloitetut yksityisasiakkaille tarjottavien verkkopankkipalvelujen turvallisuuden teematarkastukset ja rahanpesun estämiseen liittyvät tarkastukset jatkuivat. Vuoden aikana valmistui yhteensä 40 riskienhallinnan ja hallinnon tarkastusta. Merkittävimmät havainnot koskivat operatiivisten riskien hallintaa, IFRS-konsernitilinpäätöstä ja sijoitustoiminnan hallintojärjestelmää.

Tarkastuksissa ei tullut esiin muita merkittäviä ongelmia. Jatkuvassa valvonnassa ja valvontakäynneillä näiden tarkastusten jälkeen on kuitenkin havaittu joitakin puutteita ja valvottavilta edellytetty korjaavia toimia.

Kyberturvallisuutta parannettava

Vuodenvaihteessa 2014–2015 osa suomalaisista pankeista joutui laajamittaisen palvelunestohyökkäyksen kohteeksi. Hyökkäykset estivät tai hidastivat verkkopankin käyttöä ja joissakin tapauksissa haittasivat maksukorttien ja pankkiautomaattien käyttöä. Finanssivalvonta edellytti pankeilta selvityksiä näistä kyberhyökkäyksistä ja niistä toimenpiteistä, joilla vastaavia hyökkäyksiä voidaan ehkäistä. Annetut selvitykset osoittivat, että joidenkin pankkien toimintamalleja ja suojautumista hyökkäyksiä vastaan on parannettava.

Finanssivalvonta on omalta osaltaan edistänyt huoltovarmuustyön maksuliikenteen varautumisasioita mm. Rahoitushuoltopoolissa. Huoltovarmuuskeskus teetti selvityksen pankkien välisen maksuliikenteen uhkaskenaarioista ja varautumisesta. Tämä työ on jatkossa pohjana maksuliikenteen varautumisen kehittämiseksi.

Korkealuokkainen asiakkaan- ja sijoittajansuoja

Valvontaa kohdennettiin uusiin markkinatoimijoihin ja toimintamalleihin. Finanssivalvonta viimeisteli ja otti käyttöön uuden valvontakehikon maaliskuussa voimaan tulleen vaihtoehtorahastoja koskevan AIFM-sääntelyn toteuttamiseksi. Vaihtoehtorahastoja koskeva toimilupa- ja rekisteröintihakemusmäärä oli merkittävä. Hakemuskäsittelyn yhteydessä tehtiin käytännön linjauksia toimiluvanvaraisuudesta sekä arvioitiin vähittäissijoittajille suunnattujen vaihtoehtorahastojen ja niistä annetun informaation asianmukaisuutta. Toimijoille painotettiin tuotekehitysprosessin merkitystä uuden tuotteen ominaisuuksien ja riskien arvioinnissa ja tuotteen asianmukaisen sijoittajakohderyhmän määrittelyssä.

Joukkorahoitukseen kohdistuneen kiinnostuksen kasvun vuoksi linjattiin joukkorahoituksen ja toimiluvallisen sijoituspalvelun tarjoamisen välistä rajaa. Tavoitteena oli turvata sijoittajansuoja, joukkorahoituksen kehittymismahdollisuudet sekä tasapuoliset kilpailuedellytykset. Finanssivalvonta informoi toimijoita ja mediaa linjauksistaan sekä julkaisi asiakasvalistusta teemasta.

Uusien valvontatehtävien haltuunotto ja valvontalinjausten teko selkiönnutti toimijoille asetettuja vaatimuksia, mikä helpottaa jatkossa osapuolten toimintaa ja Finanssivalvonnan valvontaa.

Epäsuotuisan taloustilanteen vuoksi Finanssivalvonta käsitteli aiempaa enemmän listayhtiöiden taloudelliseen asemaan liittyviä sijoittajaformaatiokysymyksiä. Nämä liittyivät mm. riskeistä ja epävarmuustekijöistä kertomiseen sekä rahoitusriskejä ja toiminnan jatkuvuutta koskevaan tilinpäätösinformaatioon.

Suunnitelman mukaisissa tarkastuksissa kohteina olivat mm. henkilöstön koulutus vakuutusasiamiestoiminnassa, pankkien ja vakuutusyhtiöiden asiakasvalistusten käsittelyprosessi ja markkinointi sekä työttömyyskassojen takaisinperintätöiminta. Lisäksi toteutettiin selvitykset peruspankkipalveluista ja korttisopimusehdoista. Finanssivalvonta teki myös indeksilainojen markkinointimateriaalia koskevia valvontakäyntejä, selvitti ikäihmisiin kohdistuvassa säästö-, sijoitus- ja rahoitustuotteiden tarjoamisessa käytettäviä menettelytapoja ja antoi valvottavatiedotteella näkemyksiään asiasta. Joistakin suunnitelluista tarkastuksista ja selvityksistä luovuttiin AIFM-hakemusruuhkan vuoksi. Laajamittaisia epäkohtia ei ilmenyt.

Kaupankäynnin valvonnassa oli yksittäisten tutkintatapauksen lisäksi esillä mm. automatisoidun kaupankäynnin ohjeistuksen noudattaminen.

Uudet toimijat ja toimintamallit menettelytapavalvonnan kohteena

Finanssivalvonta muokkasi valvontaprosessejaan ja organisaation työnjakoa AIFM-valvonnan aloittamista varten sekä jatkoi vaihtoehtorahastojen hoitajia koskevan raportointisovelluksen rakentamista. Samassa yhteydessä tehtiin myös käytännön linjauksia siitä, mitkä toimijat Suomessa tulevat AIFM-sääntelyn piiriin. Finanssivalvonta myönsi 14 AIFM-toimilupaa ja rekisteröi 21 AIFM-toimijaa. Lisäksi valmisteltiin vaihtoehtorahastojen hoitajia koskevat Finanssivalvonnan määräykset ja ohjeet.

Uusista toimintamalleista oli esillä erityisesti joukkorahoitus. Sen osalta Finanssivalvonta osallistui viranomaisyhteistyöhön kansallisella ja eurooppalaisella tasolla mm. sääntelytarpeiden arvioimiseksi. Joukkorahoituksesta informoitiin toimijoita ja mediaa sekä julkaistiin teemasta asiakasvalistusta. Tulkintakysymysten selvittämiseksi toimijoille annettussa informaatioissa ja tapaamisissa linjattiin, minkä tyyppiset joukkorahoituksen muodot voivat täyttää esimerkiksi sijoituspalvelun tarjoamisen tunnusmerkit ja vaativat siten toimilupaa.

EMIR (European Market Infrastructure Regulation) -valvonnassa pyrittiin varmistamaan tiedottamisella, että

raportointivelvolliset hankkivat kansainvälisen LEI-yhteisötunnisteen ja että raportointi kauppatietorekistereihin on aloitettu. Samalla korostettiin muitakin EMIR-asetuksen velvoitteita. EMIR-raportoinnin valvonnassa Finanssivalvonta loi tiedonsaantiyhteydet kahteen merkittävimpään kauppatietorekisteriin.

Tarkastusten kohteina olivat henkilöstön koulutus ja ammattitaidon ylläpitäminen vakuutusasiamiestoiminnassa sekä pankkien ja vakuutusyhtiöiden markkinointi ja asiakasvalistusten käsittelyprosessi. Myös työttömyyskassojen takaisinperintäasioita tarkastettiin. Tarkastuksissa nousi esiin yksittäisiä puutteita, jotka kehoitettiin korjaamaan. Lisäksi toteutettiin selvitykset peruspankkipalveluista ja korttisopimusehdoista. Peruspankkipalveluja on pääosin edelleen hyvin saatavissa. Finanssivalvonta katsoi kuitenkin, että henkilöasiakaskonttoreiden väheneminen ja niiden palvelutarjonnan supistaminen saattaa paikallisesti heikentää pankkipalvelujen saatavuutta, erityisesti jos asiakkaalla ei ole käytössään maksukorttia tai verkkopankkia.

Finanssivalvonta selvitti ikäihmisiin kohdistuvassa säästö-, sijoitus- ja rahoitustuotteiden tarjoamisessa käytettäviä menettelytapoja ja antoi valvottavatiedotteella näke-

myksiään asiasta. Lisäksi tehtiin indeksilainojen markkinointimateriaalia koskevia valvontakäyntejä.

Osasta suunnitelman mukaisia tarkastuksia ja selvityksiä luovuttiin AIFM-toimilupahakemusten ruuhkan ja -valvontatoiminnan käynnistämisen vaatimien resurssien vuoksi. Asiakkaan- ja sijoittajansuojan alueelta valmistui 18 tarkastusta (tavoitearvo 23).

Taloudellinen epävarmuus vaikutti sijoittaja-informaation valvonnan suuntaamiseen

Listayhtiöiden taloudelliseen tilanteeseen liittyviä sijoittajainformaatiokysymyksiä käsiteltiin aiempaa enemmän. Esitetarkastuksessa ja tiedonantovelvollisuuden jatkuvassa valvonnassa painoutuivat erityisesti riskeistä ja epävarmuustekijöistä annettavan informaation laatu. Listayhtiöiden tilinpäätösten IFRS-valvonnassa painottivat tilinpäätösinformaation riittävyys, selkeys ja ymmärrettävyys yhtiön heikossa taloudellisessa tilanteessa sekä toiminnan jatkuvuutta koskevan arvioinnin vaikutus tilinpäätöksen laadintaperiaatteisiin.

Taloudellinen tilanne ja sääntelymuutokset vaikuttivat osaltaan myös siihen, että yritykset halusivat turvata rahoituksen saatavuutta ja monipuolistaa rahoituslähteitä. Joukkovelkakirjamarkkinoiden kehityshankkeita ja niistä nousevia tulkinta- ja valvontakysymyksiä oli aikaisempaa enemmän. Kysymykset koskivat mm. uutta First North -joukkovelkakirjamarkkinapaikkaa, takaajista annettavia tietoja ja joukkovelkakirjalainaa, jossa liikkeeseen laskijoina oli useampia yrityksiä. Tiedonantovelvollisuuden menettelyihin liittyviä valvontakäyntejä tehtiin viiteen listayhtiöön, minkä lisäksi ohjeistettiin listautumista suunnittelevia yhtiöitä tiedonantovelvoitteista.

Osana sijoittajainformaation valvontaa selvitettiin myös uudentyypisten vähittäissijoittajille suunnattujen AIF-rahastojen informaation laatua. Toimijoille painotettiin tuotekehitysprosessin merkitystä uuden tuotteen ominaisuuksien ja riskien arvioinnissa ja tuotteen asianmukaisen sijoittajakohderyhmän määrittelyssä.

Myös sijoitussidonnaisiin säästöhenkivakuutuksiin, eläkevakuutuksiin ja kapitalisaatiosopimuksiin liitettävien sijoituskorien asiakasmateriaalin laatua selvitettiin. Tavoitteena oli parantaa sijoituskoreista annettavan sijoittajainformaation laatua ja ohjata yhtiöitä valmistautumaan vuonna 2016 voimaan tulevaan vähittäissijoitustuotteista sijoittajille annettavaa informaatiota koskevaan uuteen sääntelyyn (PRIIPs, Packaged Retail Investment and Insurance Products).

Kaupankäynnin valvonnan kohteena automatisoitu kaupankäynti ja raportointi

Arvopaperivälittäjiin tehdyillä valvontakäynneillä selvitettiin automatisoidun kaupankäynnin järjestämistä. Käyn-

tien tavoitteena oli selvittää, miten välittäjät ovat huomioineet ESMAn ohjeen menettelytavoissaan ja prosesseissaan. Lisäksi saatettiin loppuun kaupankäynnin menettelytapoja koskeneiden tarkastuksien sarja, joka kohdistui kaikkiin suomalaisiin pörssivälittäjiin.

Sijoituspalvelun tarjoajien kauppaportointia sekä sisäpiirintiedonhallintaa koskevia teematarkastuksia jatkettiin. Tarkastusten tavoitteena oli arvioida Finanssivalvonnalle toimitettujen kauppaportointien kattavuutta ja oikeellisuutta sekä sisäpiirintiedon hallintaa ja hankerekistereiden ylläpitämistä koskevien säännösten noudattamista ja menettelytapojen asianmukaisuutta. Lisäksi osallistuttiin ESMAn kauppaportointin harmonisointia koskevaan työhön. Tutkintatapauksiin ja -kokemuksiin liittyvää tiedonvaihtoa ESMAn valvontayhteistyössä oli paljon.

Ilmoituksia epäilyttävistä arvopaperikaupoista aiempaa enemmän ulkomailta

Arvopaperimarkkinoiden väärinkäyttöepäilyjä oli tutkinnassa 83 (2013: 100), joista 36 (47) liittyi sisäpiirintiedon väärinkäyttöön, 23 (28) markkinoiden vääristämiseen ja 18 (17) arvopaperimarkkinain mukaiseen tiedonantovelvollisuuteen ja 6 (8) muihin epäilyihin. Ilmoituksia epäilyttävistä arvopaperikaupoista tuli pörssiltä 27 (36) ja välittäjiltä 63 (34). Välittäjien ilmoituksista yli puolet tuli ulkomaisilta välittäjiltä.

Asiakasvalistusta verkossa ja luennoilla

Finanssivalvonta päivitti asiakasvalistuksen pääkanavansa Finanssiasiakas.fi-verkkopalvelun sisältöä vastaamaan ajankohtaisiin kysymyksiin. Sivustolla julkaistiin muun muassa informaatiota joukkorahoituksesta, verkkoasioinnin turvaamisesta ja maksupalveluista. Finanssivalvonta piti Sijoitus-Invest ja Vero 2014 -tapahtumissa luentoja mm. lyhyeksi myynnistä ja maksamisen uusista tavoista ja toimijoista. Lisäksi Rahamuseossa pidettiin kaksi luentoa. Yksittäisiä asiakasyhteydenottoja tuli yli tuhat.

Finanssivalvonta informoi toimittajia valvottavien taloudellisesta tilasta ja riskeistä lehdistötilaisuuksissa sekä ajankohtaisista asiakkaan- ja sijoittajansuoja-aiheista toimittajatapaamisissa.

Finanssivalvonta antoi asiantuntija-apua toimittamalla omalta sektoriltaan taustamateriaalia sekä Taloudenhallinnan neuvottelukunnan että Mun talous -yhteistyöverkoston tarpeisiin. Hankkeilla kehitetään muun muassa koulujen taloustaidon oppimateriaalia. Suomen Pankin kanssa tiivistettiin yhteistyötä kummankin organisaation tuottaman valistuksen näkyvyyden edistämiseksi.

Finanssiasiakas.fi-verkkopalvelun eri kävijöiden määrä kasvoi vuositasona 27 %.

Tuloksellinen valvoja- ja muu viranomaisyhteistyö

Vuoden aikana tuli voimaan runsaasti uutta EU-sääntelyä, jonka saattamiseen osaksi kansallista lainsäädäntöä Finanssivalvonta osallistui. Finanssivalvonta oli mukana myös kansallisen ja eurooppalaisen joukkorahoitussääntelyn ja joukkorahoitusta koskevien tulkintojen valmistelussa. Finanssivalvonnan ja ministeriöiden yhteistyö jatkui muutenkin tiiviinä. Tätä yhteistyötä koskevat sopimukset päivitettiin.

Finanssivalvonta panosti EKP:n johdolla toteutettuun euroalueen yhteisen pankkivalvonnan valmistelutyöhön. Finanssivalvonta edisti erityisesti valvonnan tehokkuutta, yhdenmukaisuutta, kotivaltion valvojan roolin huomiointia valvontatyössä ja valvojien välisen avoimen tietojenvaihdon kulttuuria.

Finanssivalvonnan oma valmistautuminen euroalueen yhteiseen pankkivalvontaan eteni hyvin ja Finanssivalvonnan prosesseja mukautettiin vastaamaan uuden valvonnan vaatimuksia. EKP:n suoraan valvontaan 4.11.2014 siirtyneiden pankkien yhteisten valvontatiimien kansalliset jäsenet nimettiin ja valvontatiimien toiminta alkoi EKP:n johdolla. Valvontatiimien työstä noin 75 % tehdään Finanssivalvonnassa ja loput EKP:ssä.

Pohjoismainen yhteistyö oli tiivistä mm. Solvenssi II -sääntelyn voimaantulokysymyksissä, yhteistarkastuksissa ja malliarvioinneissa sekä arvopaperisääntelyn sisältökysymysten linjauksissa. Rajat ylittävien pankkien valvontakollegioissa valvontavastuut siirtyivät EKP:lle.

EU:n finanssivalvontaviranomaisilla (EBAlla, ESMAlla ja EIOPAlla) oli käynnissä useita eri sääntelyhankkeita, joista valtaosa jatkuu vuonna 2015. Finanssivalvonta osallistui näiden hankkeiden valmisteluun työryhmissä. Työryhmytyössä priorisoitiin hankkeita, jotka arvioitiin Suomen finanssimarkkinoiden kannalta tärkeimmiksi.

Finanssivalvonta osallistuu EKP:ssä ja EU:n finanssivalvontaviranomaisissa tehtävään kehitys- ja sääntelytyöhön. Finanssivalvonnan johtoryhmä päättää vuosittain tähän työhön osallistumisesta ja määrittää sen tavoitteet.

It-järjestelmien kehittämisessä Finanssivalvonta etsi yhteistyökumppaneita ennen kaikkea kauppaportoinnin signaali- ja analyysityökalun kehittämiseen. ESMAn piirissä valmisteltiin laajempaa eurooppalaisten valvojien välistä yhteistyötä tiedonkeruussa ja järjestelmäkehityksessä.

Finanssivalvonta mukana ministeriöiden merkittävässä kansallisissa sääntelyhankkeissa

Uusi luottolaitoslaki ja siihen liittyvät lakimuutokset tulivat voimaan 15.8.2014. Pankkien tiukentuneet pääomavaatimukset tulevat asteittain voimaan vuosina 2014–2019 ja uudet määrälliset likviditeettivaatimukset vuosina 2014–2018.

Uusi luottolaitoslaki toi Finanssivalvonnalle merkittävän lisätehtävän makrovakaussalvonnan. Finanssivalvonnan johtokunnan vastuulla on tehdä päätös makrovakaussalvonnan käytöstä. Välineitä ovat asunto- ja kiinteistöluototusta koskevien riskipainojen korotukset tai asuntoluottojen enimmäisluototussuhteen tiukennukset ("lainakatto", mahdollisuus päättää välineen käytöstä heinäkuusta 2016 alkaen) sekä vastasyklinen lisäpääomavaatimus. Laki ei anna Finanssivalvonnalle mahdollisuutta asettaa lisäpääomavaatimusta rakenteellisten järjestelmäriskien varalta ("järjestelmäriskipuskuri"). Sääntely sallii järjestelmäriskipuskurin käytön 24 EU-maassa, joten Suomen lisäksi on vain kolme maata, joissa mahdollisuutta ei ole viety kansalliseen lainsäädäntöön. Sekä Finanssivalvonta että Suomen Pankki korostivat lainvalmistelussa tämän makrovakaussalvonnan tarpeellisuutta.

Eduskunta hyväksyi joulukuussa elvytys- ja kriisinratkaisudirektiivin kansalliseen täytäntöönpanoon liittyvät lait, joilla perustettiin erillinen rahoitusvakausviranomainen (Rahoitusvakausvirasto ja rahoitusvakausrahasto). Yhteisen kriisinratkaisumekanismien rakentaminen ja kriisinratkaisusäädösten harmonisointi EU-tasolla ovat tärkeitä pankkiunionin osia, joita tarvitaan täydentämään euroalueen yhteistä pankkivalvontaa.

Henki- ja vahinkovakuutusyhtiöiden vakavaraisuus uudistusta koskeva hallituksen esitys annettiin eduskunnalle vuoden lopussa. Finanssivalvonta osallistui esitysten viimeistelyyn.

Myös työeläkevakuutuslaitosten sääntelyssä otettiin merkittäviä edistysaskelia: hallinnon läpinäkyvyys vahvistui uusien julkisten sisäpiirirekistereiden tultua pakollisiksi, omistajaohjauksen periaatteet säädettiin julkisiksi ja esteellisyyssäännöksiä tarkennettiin. Lisäksi palkitsemista säännellään entistä tarkemmin.

Finanssivalvonta teki yhteistyötä valtiovarainministeriön kanssa vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajia koskevan direktiivin kansallisessa voimaansaattamisessa sekä osallistui MiFID II/MiFIR (Markets in Financial Instruments

Directive/Regulation) -sääntelyn kansallisen implementoinnin aloittamiseen ja kansallisen joukkorahoitussääntelyn valmisteluun.

Euroalueen yhteisen pankkivalvonnan valmistelut päätökseen

Finanssivalvonta painotti EKP:n johdolla toteutetussa euroalueen yhteisen pankkivalvonnan valmistelutyössä Suomen pankkisektorin valvonnan kannalta tärkeänä erityiskysymyksenä kotivaltion valvojan roolia valvontatyössä ja tietojen vaihdossa. Finanssivalvonnan kannalta on tärkeää, että valvontakollegoiden toiminta jatkuu tehokkaana euroalueen yhteiseen pankkivalvontaan kuulumattomien kotivalvojen kanssa.

Pankkien taseiden kattavan arvioinnin valmistelussa Finanssivalvonta piti tärkeänä, että taseiden laatuarvion (AQR) ja stressitestien kriteerit ovat riittävän tiukat ja yhdenmukaiset tulosten uskottavuuden varmistamiseksi, tulosten julkistaminen on avointa ja suunnitelmat tarvittavista korjaustoimista ovat olemassa. Finanssivalvonnan tavoitteet toteutuivat pankkien taseiden kattavan arvion osalta varsin hyvin.

Finanssivalvonta toteutti oman osuutensa yhteiseen valvontaan valmistautumisesta EKP:n antamassa aikataulussa. Prosesseja sopeutettiin EKP:n mallin mukaisesti sitä mukaa, kun EKP:ltä saatiin riittävä ohjeistus. EKP:n suoraan valvontaan siirtyneiden pankkien yhteisten valvontatiimien kansalliset koordinaattorit ja jäsenet nimettiin ja valvontatiimien toiminta alkoi EKP:n johdolla. Pankkisektorin kehityshankkeet keskeytettiin odottamaan EKP:n yhteisen valvonnan ohjeistusta.

Pohjoismainen yhteistyö tuloksellista monella valvonnan ja sääntelyn osa-alueella

Finanssivalvonta hyödynsi Solvenssi II -valmistelussa laajasti pohjoismaista yhteistyötä mm. vastuuvelan laskeksen, tarkastusprosessin sekä sisäisten mallien arvioinnissa ja sääntelyn valmistelussa. Työ eteni hyvin ja sen kautta edistettiin konkreettisesti yhdenmukaisia tulkintoja ja toimintatapoja Pohjoismaiden välillä.

Pohjoismainen kollegioyhteistyö jatkuvan pankkivalvonnan osalta sujui käytännön valvontatyössä hyvin. Rajat ylittävien valvottavien valvonnasta vastaavat EKP:n koordinaattorit osallistuivat kollegioiden kokouksiin ensin tarkkailijajäsenenä ja valvontavastuun siirryttyä EKP:lle varsinaisina jäseninä. Näiden valvottavien konsernitason riski- ja pääoma-arvioiden laatimisen aikataulujen yhteensovittamisessa EKP:n ja kotivaltioiden valvojen välillä sen sijaan oli ongelmia. On havaittavissa, että EKP:n rooli isäntävalvojana ei ole sille tavanomainen, mikä on aiheuttanut haasteita yhteistyössä ja tietojen vaihdossa. Finanssivalvonta on pyrkinyt edistämään hyvän pohjois-

maisen valvontayhteistyön perinnettä tuoden esille myös kotivalvojan roolia konsernitason valvojana ja tietojen kokoajana.

NasdaqOMX-valvojen toiminnansuunnittelun ja riskiarviointiprosessin kehittäminen yhdenmukaisti pohjoismaista NasdaqOMX-valvontaa. Kaupparaportoinnin it-järjestelmien ylläpidossa jatkettiin pohjoismaista yhteistyötä ja rahastovalvonnan säännönmukainen yhteistyö aloitettiin.

Keskusvastapuolten kollegiot käsittelevät toimiluvat

Finanssivalvonta osallistui keskusvastapuolten valvontakollegioiden toimintaan varsinaisena jäsenenä. Valvontakollegiot käsittelevät kotivaltioiden toimivaltaisten viranomaisten laatimat riskiarviot ja toimilupien myöntämistä keskusvastapuolille.

EU:ssa meneillään useita sääntelyhankkeita

EU:n vakavaraisuusasetus (CRR) tuli voimaan pankkisektorille vuoden 2014 alusta. Tämä on osa EU:n yhteistä sääntökirjaa, joka täydentyi vuoden aikana lukuisilla EBAn laatimilla teknisillä standardeilla, joita EBAn on laadittava myös tulevina vuosina.

Henki- ja vahinkovakuutusyhtiöiden vakavaraisuussääntelyn ja valvonnan uudistaminen, Solvenssi II, saatiin vihdoin päätökseen direktiivitasolla. Tämä tarkoittaa merkittävää parannusta sekä määrällisiin että laadullisiin vakavaraisuus- ja riskienhallintavaatimuksiin. Sääntely tulee voimaan 1.1.2016.

Arvopaperisektorilla hyväksyttiin sijoituspalveluja, markkinapaikkoja ja tiedonantovelvollisuutta ohjaavat laajat 1-tason EU-sääntelypaketit ja aloitettiin niihin liittyvien 2-tason säännösten valmistelu. Vuoden aikana annettiin mm. rahoitusmarkkinadirektiivi ja -asetus sekä markkinoiden väärinkäyttöasetus. Rahoitusmarkkinadirektiivillä ja -asetuksella lisättiin sijoituspalvelun tarjoamisen menettelytapavaatimuksia sekä ulotettiin kaupankäynnin läpinäkyvyyttä koskeva sääntely joukkovelkakirjalainoihin ja johdannaisiin. Markkinoiden väärinkäyttöasetuksella muutettiin mm. vaatimuksia, jotka koskevat pörssiyhtiön johdon arvopaperikauppojen julkistamista ja sisäpiirikisterien ylläpitoa.

Vuoden aikana annettiin myös arvopaperikeskusasetus, tilintarkastusasetus ja -direktiivi sekä direktiivi ei-taloudellisten tietojen raportoinnista. Neuvottelut jatkuivat mm. varjopankkitoimintaa ja viitearvoja koskevasta sääntelystä.

Arvopaperi-, pankki- ja vakuutussektorin paketoituja sijoitustuotteita koskevaa tiedonantovelvollisuutta yhdenmukaistettiin PRIIPs-asetuksella. Paketoiduista sijoitus-

tuotteista kuten indeksilainoista ja sijoitussidonnaisista vakuutuksista on jatkossa laadittava avaintietoasiakirja, joka sisältää tuotteen keskeiset tiedot.

Neuvottelut vakuutusten myyntiä koskevasta IMDII (Insurance Mediation Directive) -direktiivistä jatkuivat edelleen.

EU:n finanssivalvontaviranomaiset

EBA, EIOPA ja ESMA sekä näiden yhteiskomitea ovat valmistelleet lähes jokaisesta EU-tason sääntelyhankkeesta neuvoja komissiolle ja sääntelyä täydentäviä teknisiä standardeja, ohjeita ja suosituksia. Finanssisektorille tulevan sääntelyn määrä on mittava. Finanssivalvonta on osallistunut niihin hankkeisiin, jotka se on arvioinut Suomen finanssimarkkinoiden kannalta tärkeimmiksi.

EBA:n vastuulla on valmistella suuri joukko EU:n vakavaraisuusasetusta (CRR, Capital Requirements Regulation) ja luottolaitosdirektiiviä (CRD IV, Capital Requirements Directive) sekä elvytys- ja kriisintarkkailudirektiiviä täydentäviä teknisiä standardeja ja ohjeita. Finanssivalvonta oli mukana laatimassa mm. omiin varoihin liittyviä teknisiä standardeja, rahoituslaitosten resoluutioon asettamisen edellytyksiä ja ongelmalaitoksen toimintaan puuttumista käsitteleviä standardeja sekä ohjetta, joka käsittelee valvottavista laadittavan valvonta-arvion yhteisiä periaatteita ja menettelytapoja.

Finanssivalvonta onnistui vaikuttamaan siihen, että vastuun arvomista koskevaa ohjeistusta ja vastuun liittyvää raportointia pystyttiin osin yksinkertaistamaan. Lisäksi Finanssivalvonta avusti ministeriötä Solvenssi II -sääntelyn saattamisessa osaksi kansallista sääntelyä.

ESMAlla oli käynnissä useita eri sääntelyhankkeita, joista osalla on merkittävääkin vaikutusta Finanssivalvonnan ja suomalaisten finanssiosapuolten toimintaan. Eryityskohteenä Finanssivalvonnalla oli EU-finanssivalvontaviranomaisten strukturoituja ja monimutkaisia tuotteita sekä niiden tuotekehitystä koskevan ohjeistuksen valmistelu samoin kuin joukkorahoitusta koskevien linjausten ja mahdollisen sääntelykehikon arviointi. Finanssivalvonta tiivistä näkemysten vaihtoa muiden pohjoismaisten valvojien kanssa sääntelyhankkeiden yksittäisistä sisältökysymyksistä tavoitteenaan parempi kokonaiskuva ja vaikuttavuus.

Finanssivalvonnan tavoitteena oli vaikuttaa EU-finanssivalvontaviranomaisten sääntely- ja valvontatyössä Suomen kannalta keskeisiin asioihin. Tavoitteen mittariksi oli asetettu kymmenen puheenjohtajuutta tai keskeistä valmistelutehtävää EU-finanssivalvontaviranomaisten sääntely- ja valvontahankkeissa. Tätä tavoitetta ei kuitenkaan saavutettu johtuen vuoden aikana tehdyistä priorisoinneista.

Finanssivalvonta järjesti sidosryhmilleen 5.6.2014 kolmannen *FIN-FSA Conference on EU Regulation and Supervision* -konferenssin. Teemana oli tällä kertaa *"How to make the SSM deliver better supervision for the euro area and the EU as a whole?"* Pääpuheenvuoron esitti EKP:n valvontaneuvoston puheenjohtaja **Danièle Nouy**.

Pankkivaltuuston kertomus vuodesta 2013 ja sen johdosta tehdyt toimet

Kertomuksessaan vuodesta 2013 pankkivaltuusto kehotti Finanssivalvontaa kiinnittämään huomiota seuraaviin seikkoihin:

Varmistamaan, että Finanssivalvonnalla on strategiansa mukainen kyky ja valmius ehkäistä ennalta Suomen finanssimarkkinoiden vakautta ja luottamusta uhkaavia ongelmia muuttuvassa toimintaympäristössä.

- Finanssivalvonnan kaikessa toiminnassa keskeisenä periaatteena on riskiperusteisuus. Resursseja kohdistetaan analyysin ja valvontahavaintojen perusteella riskipitoisimpiin valvottaviin ja toimintoihin. Samaa periaatetta sovelletaan myös toimintaympäristön muutoksista nouseviin riskeihin. Finanssivalvonta tekee tiivistä yhteistyötä Suomen Pankin kanssa taloudellisen tilanteen analysoinnissa ja käyttää oman analyysinsä pohjana myös EKP:n ja muiden EU-viranomaisten raportteja toimintaympäristön riskeistä. Taloudellisen tilanteen seuranta tiivistetään entisestään, jos jollain osa-alueella tilanne heikkenee nopeasti.
- Vuoden 2015 alusta lähtien Finanssivalvonnalla on käytettävissään uusia ns. makrovakausvälineitä rahoitusmarkkinoiden vakauden parantamiseksi. Finanssivalvonnan johtokunta tekee neljännesvuositain päätöksen välineiden käytöstä.

Jatkamaan riskiperusteisen valvonta- ja sääntelytyön suuntaamista finanssikriisin ja talouden taantumaksi kasvaneisiin riskeihin ja niiden hallintaan sekä maksujärjestelmän toimivuuteen.

- Finanssivalvonta testasi pankkien ja vakuutusyhtiöiden (ml. työeläkevakuutusyhtiöt) riskinkantokykyä stressitesteillä heikossa taloustilanteessa. EU-viranomaisten ohjeistamia stressitestejä täydennettiin kansallisilla stressitesteillä riittävän kattavuuden saavuttamiseksi. Finanssivalvonta suuntaa valvontatoimiaan valvottaviin, joiden vakavaraisuus oli stressiskenaariorissa heikko.
- Finanssivalvonta käsitteli aiempaa enemmän listayhtiöiden taloudelliseen tilanteeseen ja rahoituksen saatavuuteen liittyviä sijoittajainformaatiokysymyksiä.

Taloustilanne yhdessä pankkeja koskevien sääntelymuutosten kanssa heijastui finanssitoimijoiden tarpeeseen turvata rahoituksen saatavuus ja monipuolista rahoituslähteitä (esim. joukkorahoitus ja joukkovelkakirjarahoitus). Finanssivalvonta antoi näihin liittyviä tulkintoja.

- Finanssivalvonta on jatkanut pankkien maksukortti-prosessien ja verkkopankkien turvallisuuden tarkastamista. Finanssivalvonta on lisäksi seurannut säännöllisissä valvottavatapaamisissa pankkien maksujärjestelmien muutos- ja uudistamishankkeita sekä edellyttänyt pankeilta ja maksulaitoksilta uusien, maksamiseen liittyvien palvelujen ja niiden tietoturvaratkaisujen esittelemistä ennen niiden käyttöönottoa. Finanssivalvonta on saanut valvottaviltaan häiriöraportit maksujärjestelmähäiriöistä ja maksujen viivästymisestä. Näihin häiriöihin on puututtu tarvittaessa.

Valmistautumaan makrovakausvalvonnan tehtävien käynnistymiseen vuoden 2015 alussa yhteistyössä Suomen Pankin kanssa.

- Finanssivalvonta ja Suomen Pankki tekivät vuoden aikana yhdessä kaksi makrovakausraportin pilottiver-siota, joita käsiteltiin Finanssivalvonnan johtokunnassa. Makrovakausvälineiden käyttöön liittyvä päätöksentekoprosessi määriteltiin ja prosessia testattiin loppuvuodesta. Maaliskuussa 2015 tehtävän ensimmäisen varsinaisen makrovakauspäätöksen valmistelu etenee aikataulun mukaisesti.

Arvioimaan ja muuttamaan pankkivalvonnan käytäntöjään yhteisen pankkivalvonnan vaatimuksia vastaaviksi.

- Finanssivalvonta on mukauttanut pankkivalvonnan prosessejaan yhteisen pankkivalvonnan vaatimuksia vastaaviksi sitä mukaa, kun EKP:stä on saatu tarkkaa ohjeistusta yhteisen pankkivalvonnan käytännöistä. Työ ei ole vielä valmis, koska joillakin osa-alueilla EKP:n valmistelutyö on vielä kesken.

Valmistautumaan ja varautumaan Finanssivalvonnan resurssitarpeisiin ja valvontamaksukertymän muutoksiin siltä osin kuin rahoitussektorin ylikansallisen valvonnan muutokset, kuten mm. valvontatehtävien siirtyminen EKP:iin, edellyttävät.

- Finanssivalvonta on linjannut toimintavahvuutensa vähenevän 14 henkilötyövuotta vuosien 2015–2017 aikana. Tämä tarkoittaa talousarvion pysymistä nykyisellä tasollaan kyseisinä vuosina. Lisäksi Finanssivalvonta on viranomaisyhteistyössä tuonut esiin valvontamaksulain uudistamistarpeen. Finanssivalvonta tekee EKP:n valvontavastuulla olevien suomalaispankkien valvontatyöstä arviolta vähintään kolme neljäsosaa. Tämä on tarpeellista ottaa huomioon valvontamaksulain uudistuksessa.

Jatkamaan edelleen toimia Finanssivalvonnan sisäisen toiminnan tehostamiseksi.

- Finanssivalvonnassa toteutettiin elokuun alusta organisaatiouudistus, jonka yhtenä tavoitteena oli toiminnan tehostaminen. Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuusvalvonnan keskittäminen yhdelle osastolle ja markkina- ja menettelytapavalvonnan osastojen yhdistäminen ovatkin tehostaneet toimintaa. Lisäksi loppuvuodesta keskitettiin aikaisemmin eri toimistoihin hajautunut vakavaraisuusvalvonnan raportoinnin vastaanotto Taloudellinen analyysi -toimistoon. Vuoden 2015 aikana arvioidaan, aiheuttaako EKP:n yhteinen pankkivalvonta tarpeita pankkivalvonnan uudelleen organisointiin.
- Muutokset esimerkiksi rahoituksen järjestämiseen ja välittämiseen liittyvissä markkinatoiminnoissa korostivat tarvetta tiivistää markkina ilmiöiden seurantaa sekä uusien tuotteiden ja palveluiden arviointia. Sisäisen finanssi-innovaatioryhmän odotetaan vastavan tähän tarpeeseen.
- Tehostettiin mm. seuraavia prosesseja: uudet AIFM-toimiluvat ja rekisteröinnit, toimintakertomus, työajan seuranta sekä toimenpidemaksujen mittaaminen ja maksuunpano.

Talousvaliokunnan mietintö Ta/VM 12/2014 ja sen johdosta tehdyt toimet

Talousvaliokunta toi mietinnössään esille mm. sen, että EKP:n antamista säännöksistä on turvattava ajantasainen tiedonkulku eduskunnalle, ministeriöille ja toimialalle.

- Finanssivalvonta kehittää yhteistyötään valtiovarainministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön kanssa. Yhteistyön periaatteet päivitetään, sovitaan säännöllisistä tapaamisista ja tietojen vaihdosta. Ministeriöiden kautta myös eduskunta tulee informoiduksi kyseisistä asioista. Yhteistyön tavoitteena on edistää osapuolten mahdollisuuksia arvioida riittävän ajoissa teknisten standardien ja muiden, Euroopan valvontaviranomaisien ja EKP:n vireillä olevien asioiden sisältöä ja vaikutuksia Suomen lainsäädäntöön ja Suomen finanssimarkkinoiden toimintaan ja vakauteen sekä edistää osapuolten valmiutta ryhtyä tarvittaviin toimiin.
- Finanssivalvonta keskustelee säännöllisesti myös Finanssialan Keskusliiton edustajien kanssa Euroopan finanssimarkkinoilla vireillä olevista sääntelyhankkeista. Asiasta on laadittu yhteistyöpöytäkirja.

Arvio valvonnan muutoksista ja valvontamaksuista vuonna 2015

Arvio valvonnan muutoksista

Vuoden 2015 aikana jatketaan EKP:n johdolla tehtävän yhteisen pankkivalvonnan kehittämistä ja vakiinnuttamista. Yhteinen pankkivalvonta on vielä alkuvaiheessa eikä yhteistyötä ja valvontamenetelmiä ole vielä sovellettu käytännössä kaikilla valvonta-alueilla. Yhteisen valvonnan prosessien kehittäminen jatkuu vuonna 2015, kuten myös kansallisten valvontakäytäntöjen sovittaminen niihin.

EKP:n valvontaneuvoston työssä on siirrytty vaiheeseen, jossa tehdään suuri määrä valvottavakohtaisia päätöksiä. Vuonna 2015 on luotava tasapaino näiden päätösten valmistelun ja kansallisten finanssimarkkinoiden valvonnan välille.

Pankkien ja sijoituspalveluyritysten kriisintarkkailua ja talletussuojarahastoa hoitava Rahoitusvakausvirasto perustetaan vuoden 2015 alkupuolella. Finanssivalvonta tekee tiivistä yhteistyötä uuden viraston kanssa. Tavoitteena on kehittää yhteistyölle tehokkaat toimintamallit.

Uusi luottolaitoslaki toi uusia tehtäviä makrovakausero- valvontaan. Finanssivalvonnan johtokunta tekee maaliskuussa ensimmäiset päätökset makrovakausero- välineiden käytöstä. Päätösten valmistelu tehdään yhteistyössä Suomen Pankin ja valtionvarainministeriön kanssa. Makrovakausero- valvonnan prosesseja kehitetään tarvittaessa sen jälkeen, kun on saatu kokemusta niiden toimivuudesta käytännössä.

Vakuutussektorin valvontaa uudistetaan vastaamaan vuoden 2016 alussa voimaan tulevan Solvenssi II -sääntelyn vaatimuksia. Uusi sääntely lisää erityisesti vakuutusyhtiöiden vakavaraisuuden arviointiin ja vastuuvelan laskentaan kohdistuvaa valvontatyötä.

Finanssitoimijoita koskevan sääntelyn suuri määrä on vaatinut Finanssivalvonnalta runsasta panostusta sääntelytyöhön. Jatkossa tulee varmistaa, että varsinaiseen valvontatyöhön on käytettävissä riittävästi resursseja. Tämä merkitsee käytännössä entistä tiukempaa valintaa siitä, mihin sääntelytyöhön Finanssivalvonta osallistuu esimerkiksi EU-tasolla. Lisäksi tulee tehostaa Finanssivalvonnan omia sääntelytyön käytäntöjä.

Arvio valvontamaksukertymästä

Finanssivalvonta on ennalta valmistautunut euroalueen yhteisen pankkivalvonnan tuomiin haasteisiin jo useamman vuoden ajan. Finanssivalvonta on tehostanut toimintaansa, uudistanut toimintamalleja, tiivistänyt yhteistyötä Suomen Pankin kanssa sekä karsinut kustannuksiin.

Valvontamaksuja kerätään vuonna 2015 noin 22 miljoonaa euroa, joka on 8 % vähemmän kuin vuonna 2014, ja joka on samaa tasoa kuin vuonna 2013. Valvontamaksujen alentumisen mahdollistaa vuoden 2014 arvioitua suurempi ylijäämä. Toiminnan kustannukset saatiin pidettyä vuoden 2013 tasolla ja erityisesti laajan AQR-hankkeen kustannukset toteutuivat merkittävästi arvioitua pienempinä.

Yhteinen eurooppalainen pankkivalvonta sekä finanssimarkkinoiden rakennemuutokset saattavat luoda paineita pienentää Finanssivalvonnan valvontamaksukertymää. Muutokset voivat vaikuttaa myös pohjoismaisten pankkikonsernien rakenteisiin ja Suomessa sijaitsevien pankkien taseiden kokoon.

Finanssivalvonnan toiminnan ja rahoituksen turvaamiseksi valtiovarainministeriö on käynnistämässä lainsäädäntöhankkeet lain Finanssivalvonnasta ja lain Finanssivalvonnan valvontamaksuista uudistamiseksi.

Valvottavien lukumäärässä ei odoteta tapahtuvan merkittäviä muutoksia vuoden 2015 aikana.

